

Pincode.

Ruilen over de tijd

16/2/21

Noordhoff Uitgevers

Iedereen leert

Hoofdstuk 2 | De overheid ruilt over tijd

- 2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid
- 2.2 Sociale zekerheid
- 2.3 Samenwerken aan een toekomst

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

Net als gezinshuishoudens en bedrijven, heeft ook de overheid inkomsten en uitgaven.

De overheid maakt hiervan jaarlijks een **begroting**.

Jaarlijks tijdens Prinsjesdag informeert de overheid haar burgers hierover met behulp van de **Miljoenennota**.

Rijksbegroting:
Overzicht van de verwachte inkomsten en uitgaven van de overheid.

Miljoenennota:
Toelichting op de rijksbegroting.

Inkomsten € 293,0

van het Rijk 2021 (in miljarden)

Van ons allemaal Voor ons allemaal

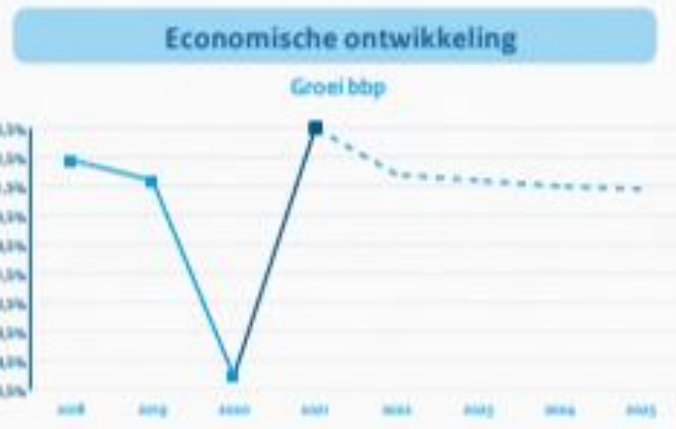
Uitgaven € 336,6

van het Rijk 2021 (in miljarden)

Indirecte belastingen € 93,4 € 58,4 Omzetbelasting (btw) € 12,2 Accijnzen € 6,5 Overdrachts- en assurantiebelasting € 4,4 Motorrijtuigenbelasting € 4,4 Belastingen op een milieugrondslag € 3,5 Invoerrechten € 1,5 Verhuurderheffing € 1,5 Belasting op personenauto's en motorrijwielen (bpm) € 0,7 Bankbelasting € 0,5 Overig	Directe belastingen € 90,5 € 64,0 Loon- en inkomstenbelasting € 19,7 Vennootschapsbelasting € 4,1 Dividendbelasting € 1,9 Schenk- en erfbelasting € 0,8 Overig
Zorgverzekeringswet € 45,2	Premies volksverzekeringen € 37,1
	Premies werknemersverzekeringen € 26,9

Sociale Zekerheid € 97,8 € 42,2 AOW € 14,9 Werkloosheid, bijstand en participatie € 14,1 Arbeidsongeschiktheid € 9,6 Kindregelingen € 3,3 Ziekte en zwangenschap € 13,7 Overig	Zorg € 86,7 € 54,3 Medische zorg incl. zorgtoeslag € 27,6 Langdurige zorg en ondersteuning € 4,9 Overig
Gemeentefonds, Provinciefonds en Btw-compensatiefonds € 35,7	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap € 40,0
Buitenlandse Zaken / Internationale Samenwerking € 14,0	Justitie en Veiligheid € 12,6
Economische Zaken en Klimaat € 6,5	Defensie € 11,2
Financiën € 3,1	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties € 6,1
	Infrastructuur en Waterstaat € 9,3
	Rentelasten € 3,7
	Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit € 1,8
	Overig* € 8,1

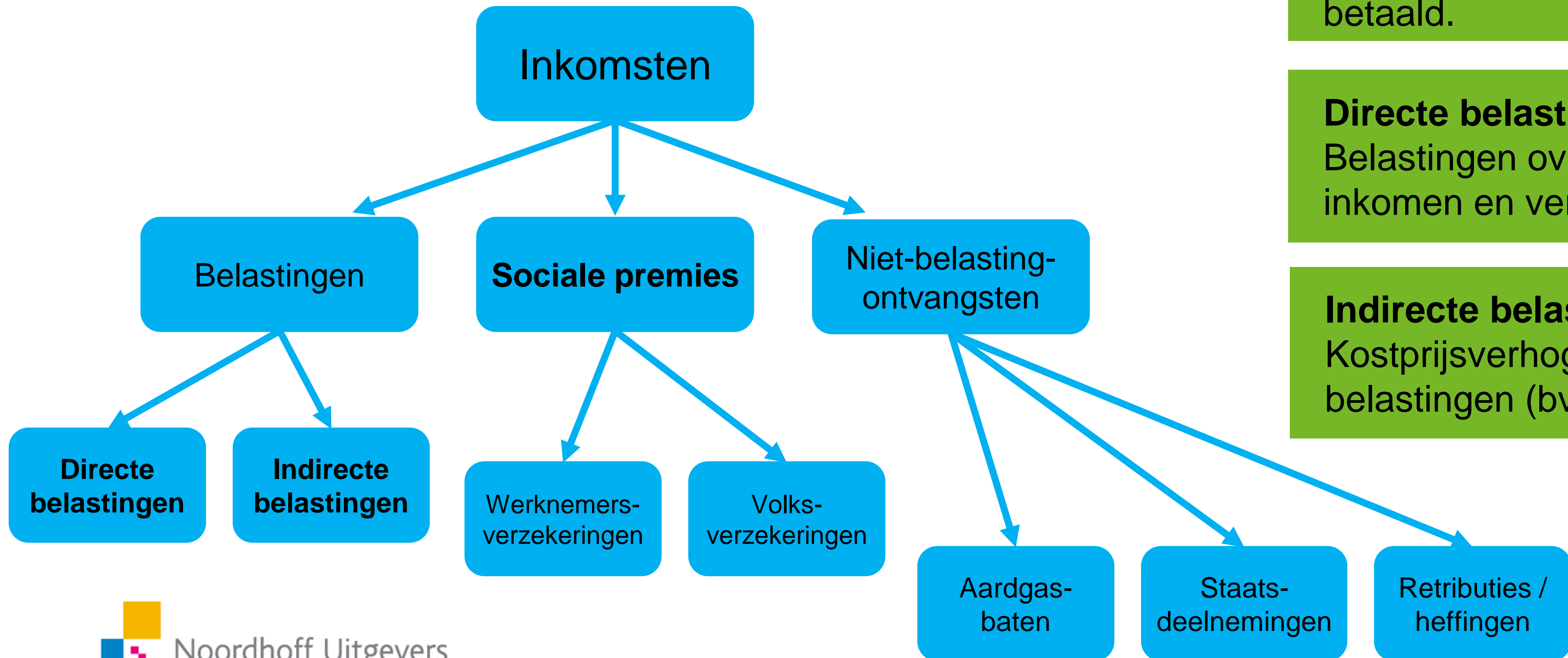

Wegens afronding kan de som der delen afwijken van het totaal.

* De uitgaven onder de paragraaf zijn vermindert door eenzijdig hogere uitgaven met een bedrag van ca. 2,1 miljard als gevolg van de overname van ProRail van NS naar een 2020. Dit bedrag is niet opgenomen in de begrotingcijfers en heeft per saldo geen invloed op het EMU-saldo.

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

Inkomsten van de overheid

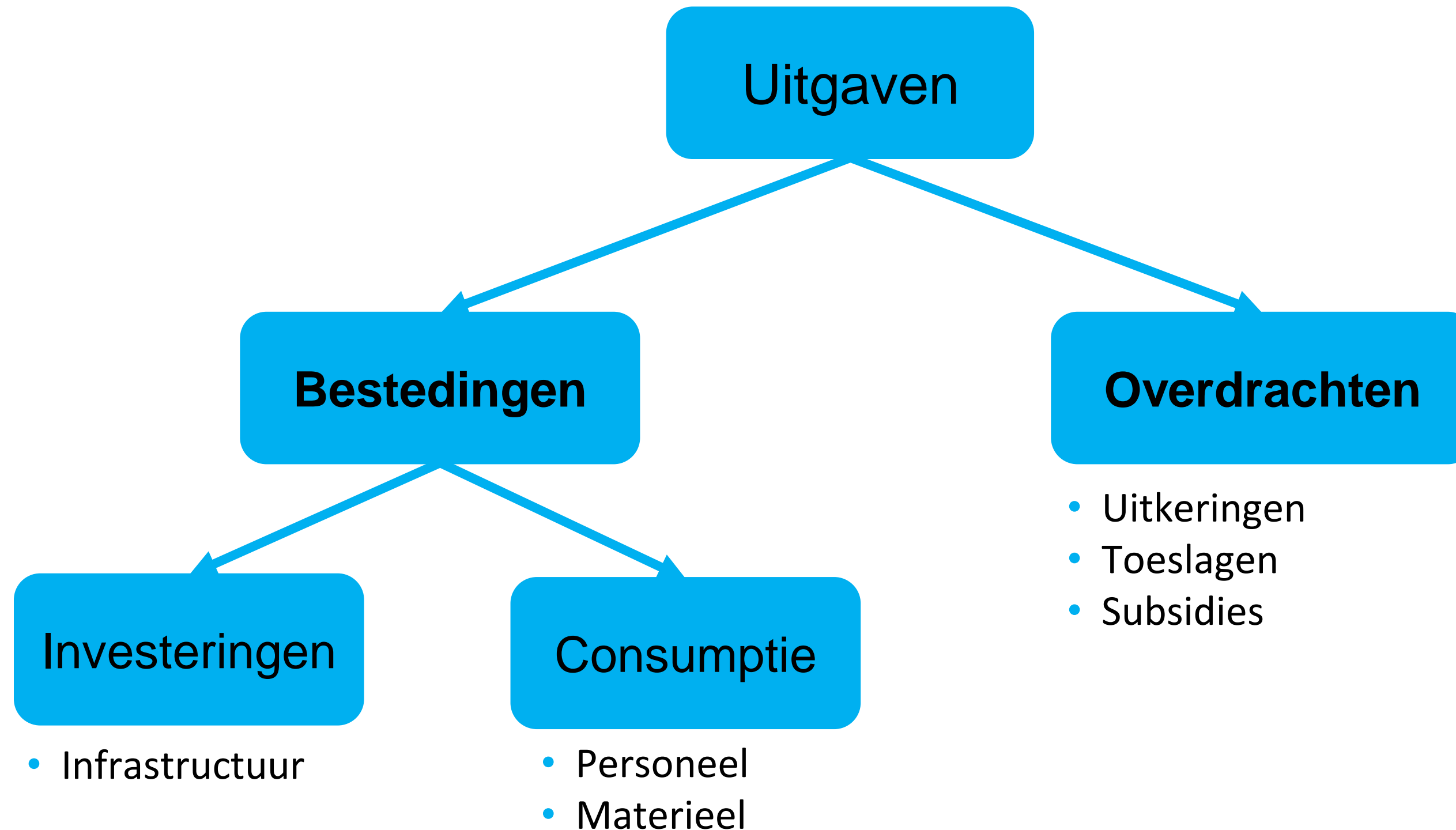
Sociale premies:
Premies waarmee de sociale verzekeringen (uitkeringen) worden betaald.

Directe belastingen:
Belastingen over winst, inkomen en vermogen.

Indirecte belastingen:
Kostprijsverhogende belastingen (bv. btw).

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

Uitgaven van de overheid

Overheidsbestedingen:
Uitgaven als beloning voor het gebruik van productiefactoren.

Overheids-overdrachten:
Uitgaven waar geen directe prestatie tegenover staat.

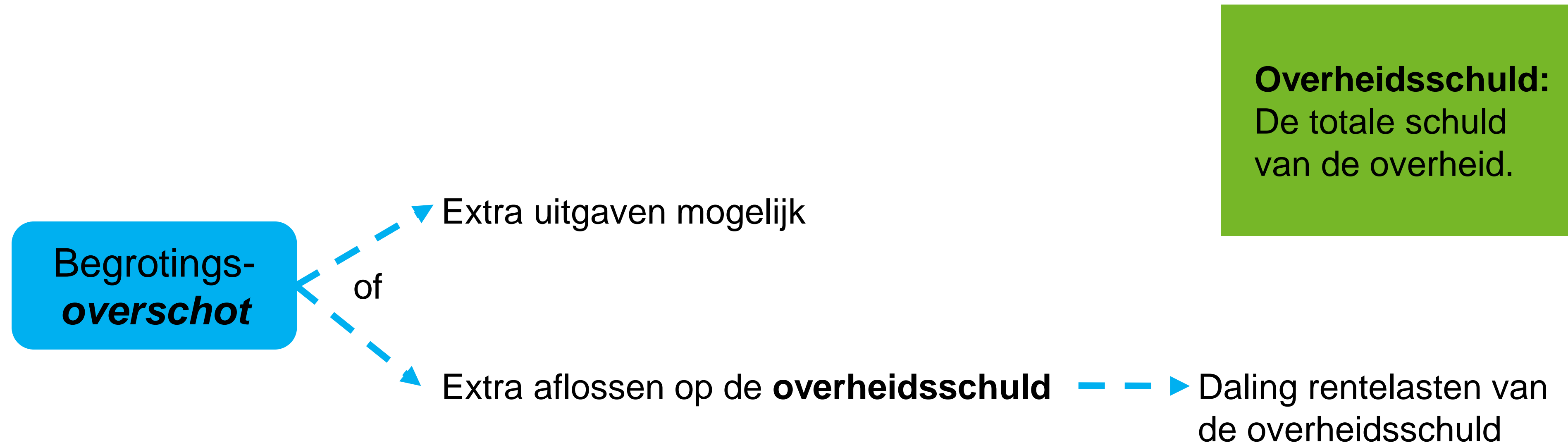
2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

De inkomsten en uitgaven zijn niet altijd gelijk aan elkaar.
Dit creëert een **begrotingssaldo**:

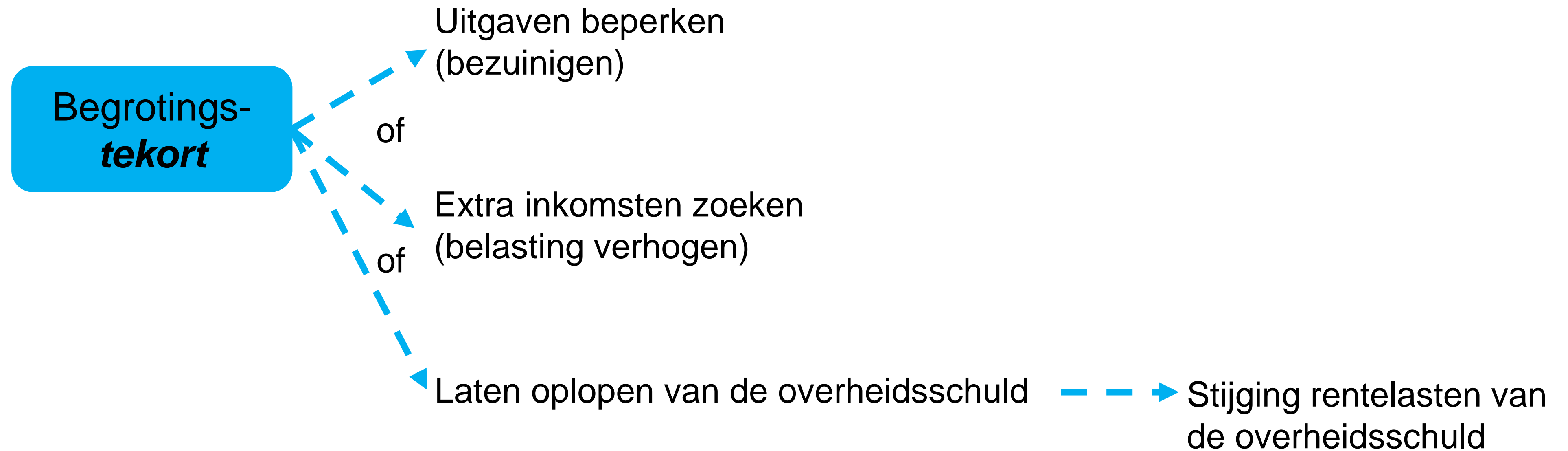
- Inkomsten $>$ uitgaven = begrotings**overschot**
- Inkomsten $<$ uitgaven = begrotings**tekort**

Begrotingssaldo:
Het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid.

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

Berekenen overheidsschuld:

Overheidsschuld begin jaar			
Begrotingstekort	+		} = Financieringssaldo
<u>Aflossing op de overheidsschuld</u>	-		
Overheidsschuld einde jaar	=		

Financieringstekort:
Het begrotingstekort –
aflossingen

Bij een financierings**tekort** stijgt de overheidsschuld

Bij een financierings**overschot** daalt de overheidsschuld

2.1 Inkomsten en uitgaven van de overheid

In economisch mindere tijden stijgt vaak de overheidsschuld.

Toch zal de overheid niet snel **failliet** gaan, ze mogen meestal extra geld lenen (d.m.v. uitgifte staatsobligaties).

Deze extra leningen zorgen voor extra rentelasten en aflossingsverplichtingen in de toekomst:

Tekorten nu Hogere belastingen later

Failliet gaan:

Als je je schulden niet meer kunt betalen en er beslag is gelegd op je bezittingen.

Uitgestelde belastingheffing:

Het begrotingstekort wordt gefinancierd met toekomstige belastinginkomsten.

2.2 Sociale zekerheid

Heb je (tijdelijk) onvoldoende inkomen, dan helpt de overheid je met behulp van het sociale zekerheidsstelsel.

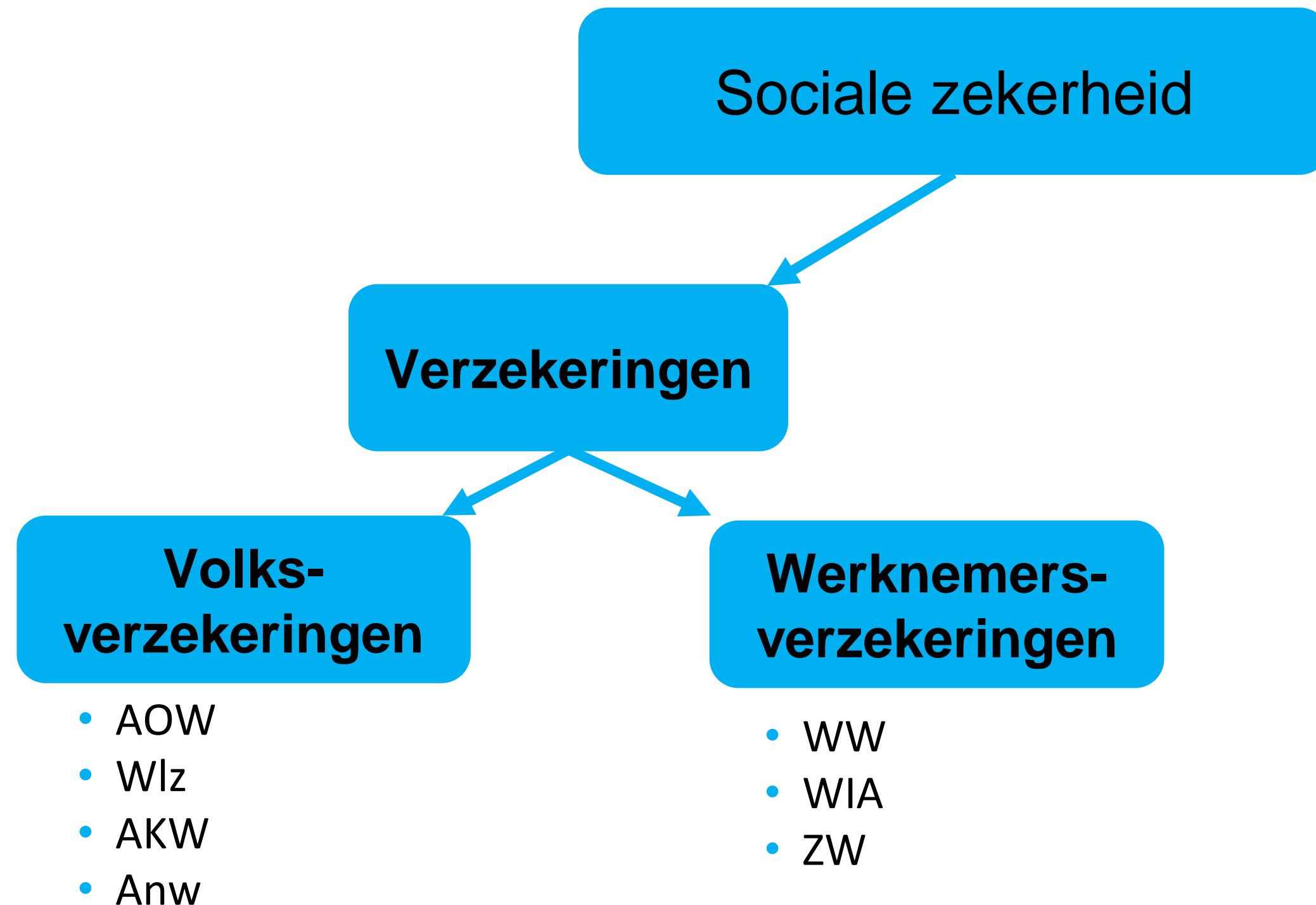
Sociale verzekeringen dekken het verlies van inkomen bij:

- Ziekte (kort- en langdurig)
- Werkloosheid
- Arbeidsongeschiktheid
- Ouderdom

Sociale verzekeringen:
Verplichte verzekeringen die voor iedereen gelden.

2.2 Sociale zekerheid

Heb je (tijdelijk) onvoldoende inkomen, dan helpt de overheid je met behulp van het sociale zekerheidsstelsel.

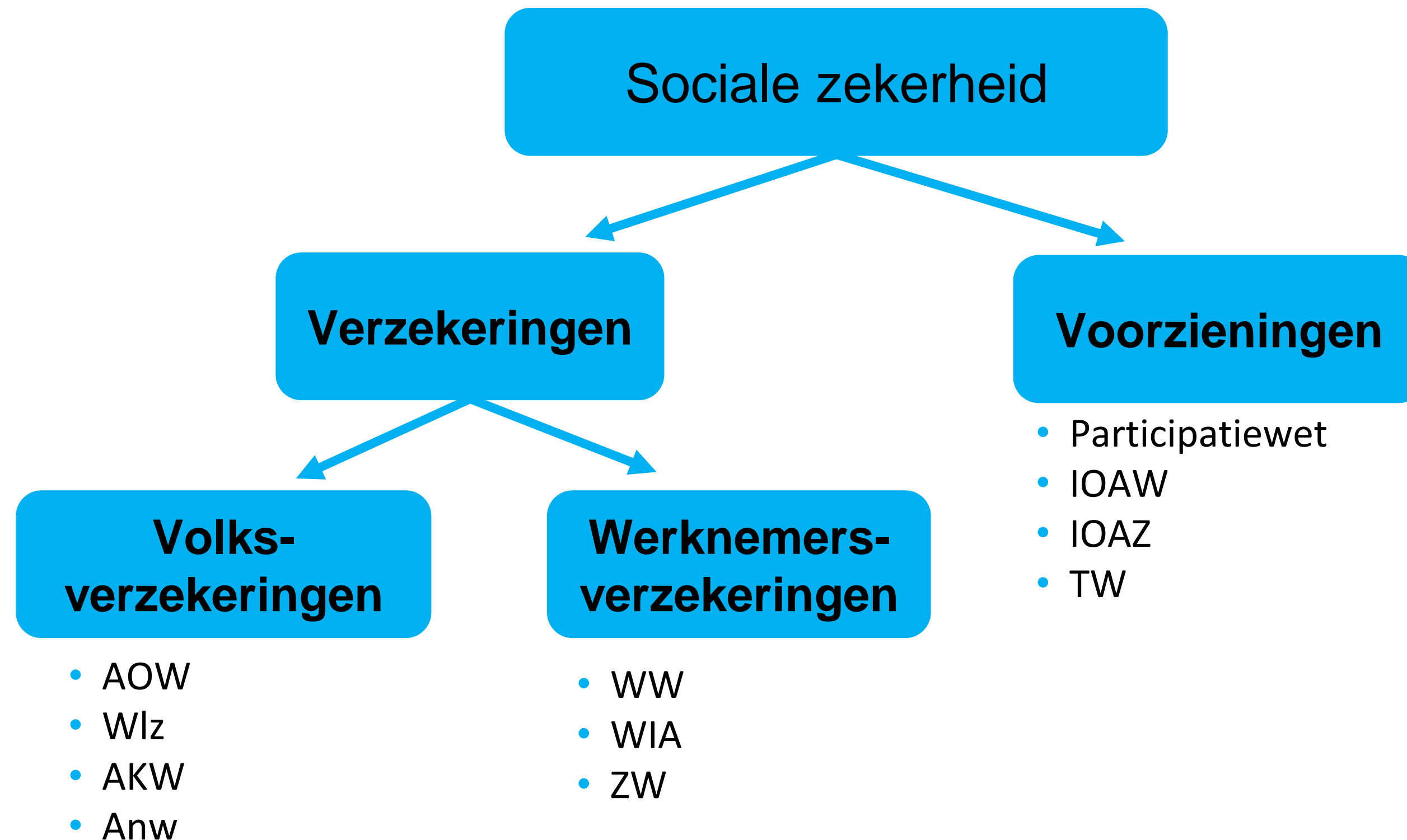
Sociale verzekeringen:
Verplichte verzekeringen die voor iedereen gelden.

Volksverzekeringen:
Verzekering die voor iedereen geldt die in Nederland woont of werkt.

Werknemersverzekeringen:
Verzekering voor werknemers en uitkeringsgerechtigden, betaald door werkgevers en werknemers.

2.2 Sociale zekerheid

Heb je (tijdelijk) onvoldoende inkomen, dan helpt de overheid je met behulp van het sociale zekerheidsstelsel.

Sociale voorziening:
Uitkeringen bedoeld voor mensen die geen uitkering krijgen via een sociale verzekering.

2.2 Sociale zekerheid

Hoe wordt de sociale zekerheid betaald?

Voorzieningen: betaald uit belastingopbrengsten

Verzekeringen: betaald uit sociale premies

De uitkering gebeurt op basis van:

- **Omslagstelsel**
- **Intergenerationele solidariteit (AOW)**

Omslagstelsel:

Een systeem waarbij de ontvangen premies van een jaar gebruikt worden voor uitkeringen in dat jaar.

Intergenerationele solidariteit:

De huidige generatie betaalt voor de AOW van de gepensioneerde generatie.

2.3 Samenwerken aan een toekomst

Hoe is je pensioen geregeld?

AOW:

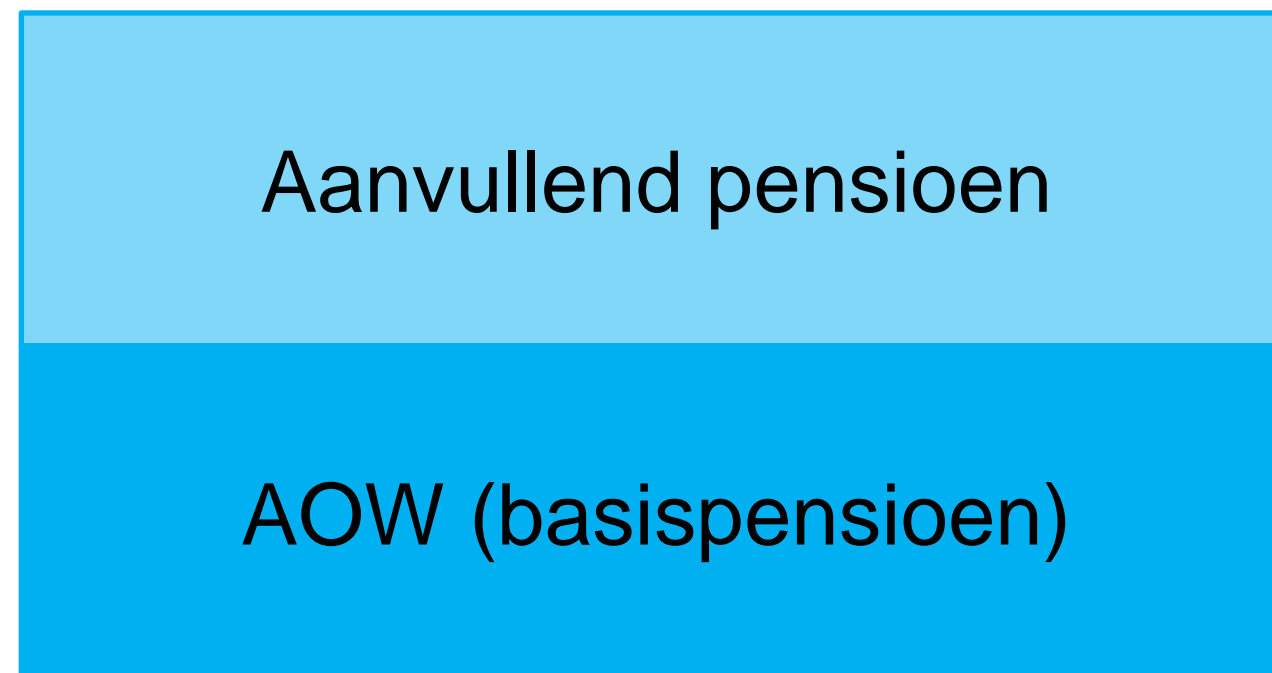
Deze wet geeft iedere Nederlander vanaf 67 jaar recht op een ouderdomspensioen.

AOW (basispensioen)

- Afhankelijk van aantal belastingplichtige jaren in Nederland
- Afhankelijk van gezinssamenstelling
- Onafhankelijk van inkomen of vermogen
- Solidariteit tussen werkenden en niet-werkenden
- Solidariteit tussen jongeren en ouderen

2.3 Samenwerken aan een toekomst

Hoe is je pensioen geregeld?

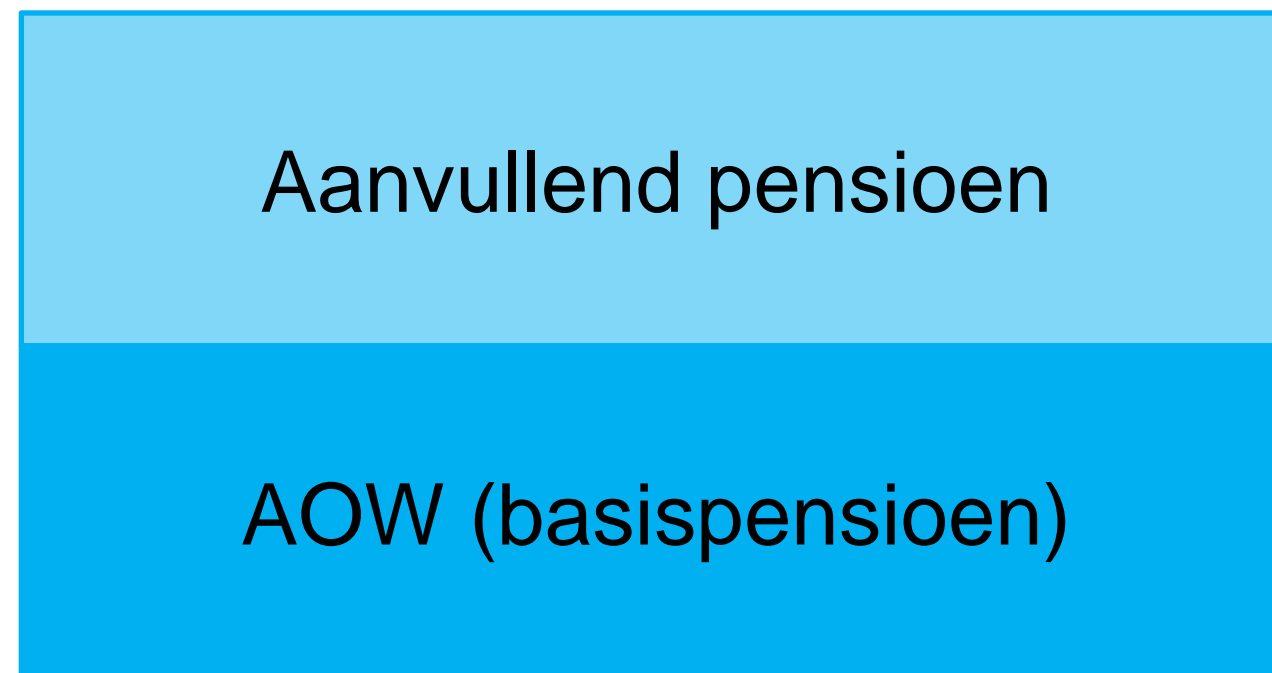
- **Collectief** geregeld
- Op basis van het **kapitaaldekkingstelsel**

Collectief pensioen:
Een bedrijfspensioen geldend voor iedereen in het bedrijf.

Kapitaaldekkingstelsel:
Een systeem waarbij degene die premie betaalt een kapitaal opbouwt dat op een later tijdstip wordt uitgekeerd.

2.3 Samenwerken aan een toekomst

Hoe is je pensioen geregeld?

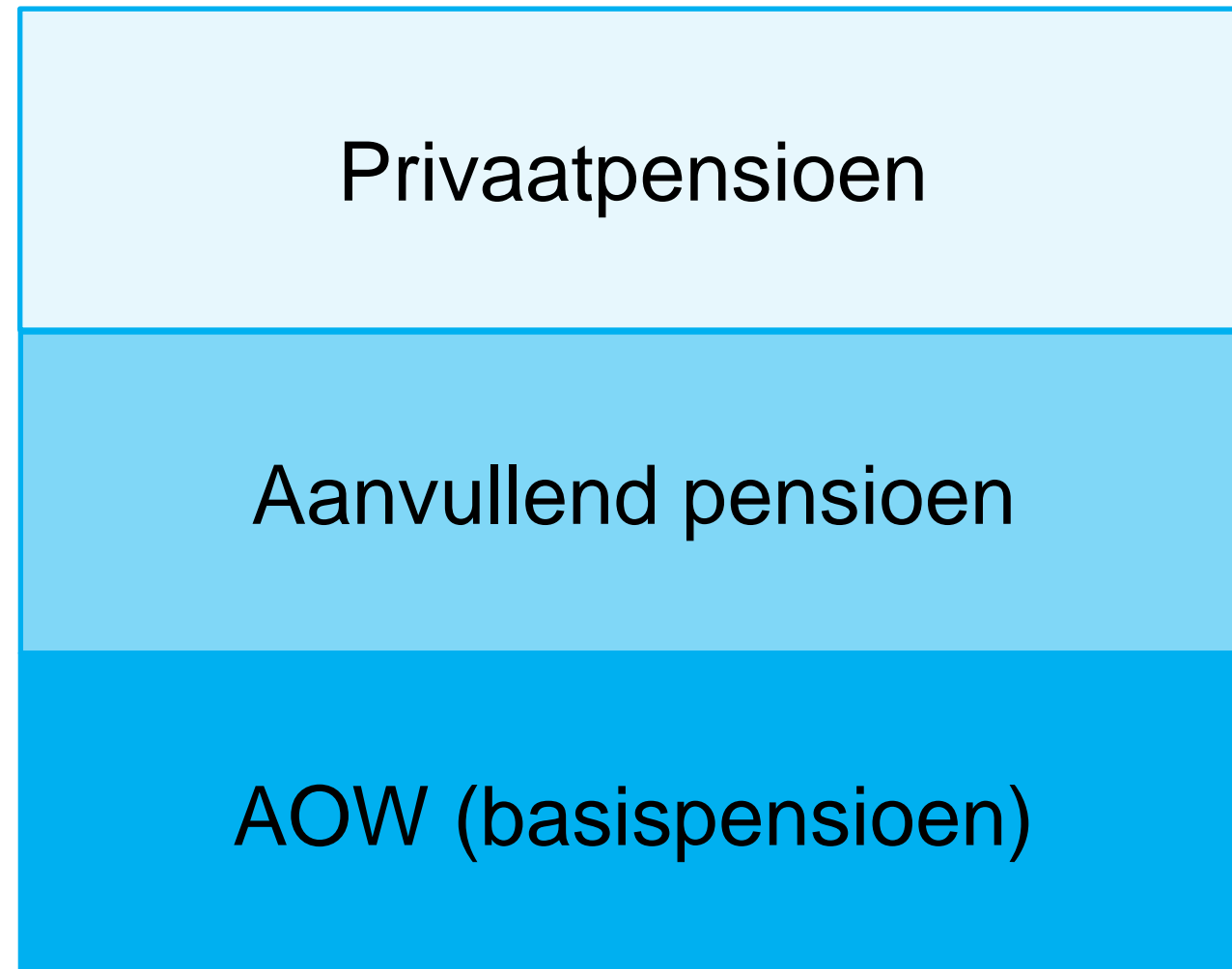

- **Collectief** geregeld
- Op basis van het **kapitaaldeckingsstelsel**

	AOW	Aanvullend pensioen
Soort stelsel	Omslag	Kapitaaldekking
Hoogte uitkering	Vaste bedragen per persoon	Afhankelijk van betaalde premies en beleggingsresultaten

2.3 Samenwerken aan een toekomst

Hoe is je pensioen geregeld?

Privaat pensioen:
Een door een
persoon zelf gekochte
pensioenverzekering.

2.3 Samenwerken aan een toekomst

Hoe is je pensioen geregeld?

